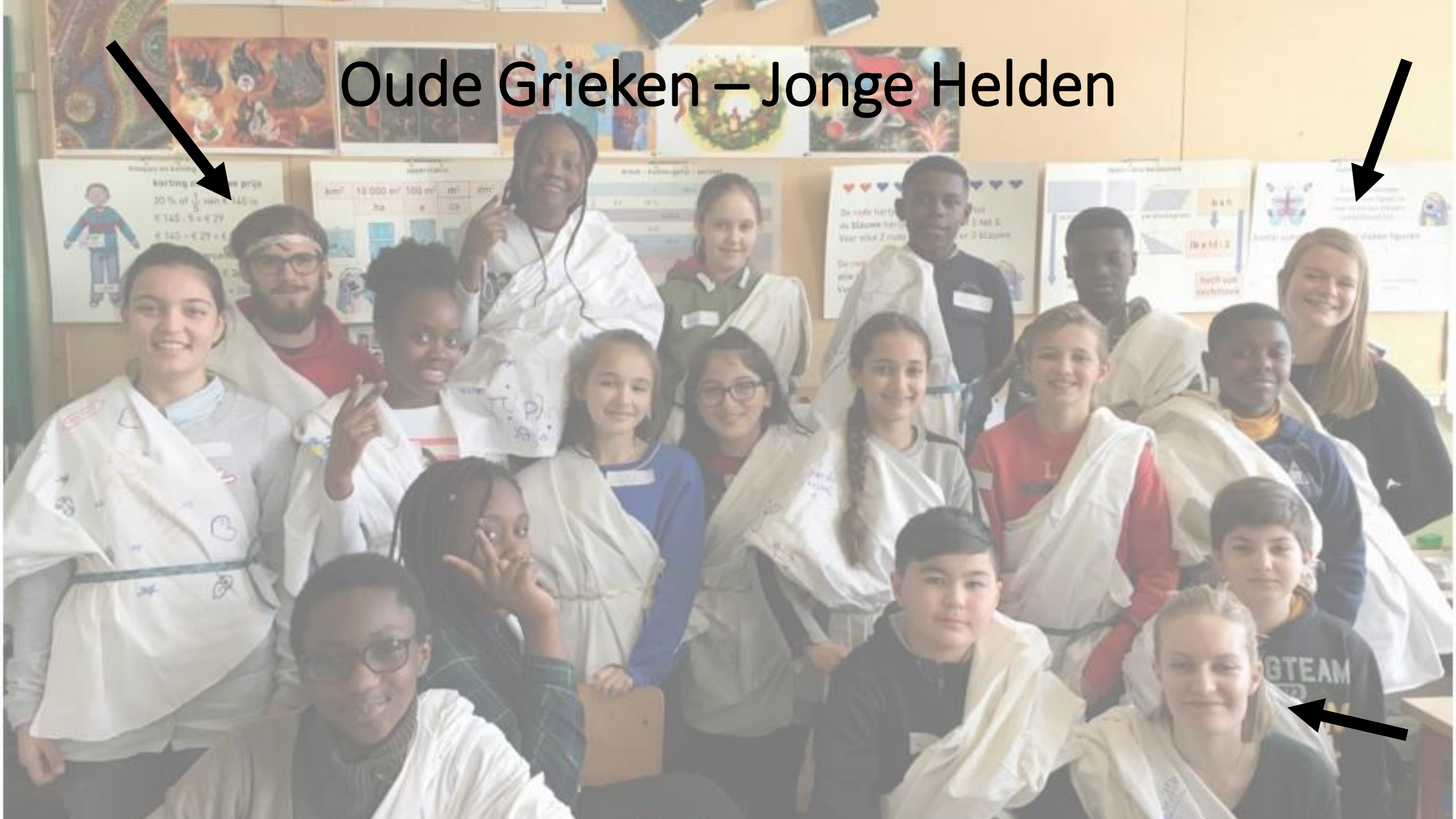

Maatschappelijk engagement met de basisschool door middel van lessen Oudgrieks

dr. Evelien Bracke
Afdeling Grieks
evelien.bracke@ugent.be

Oude Grieken – Jonge Helden

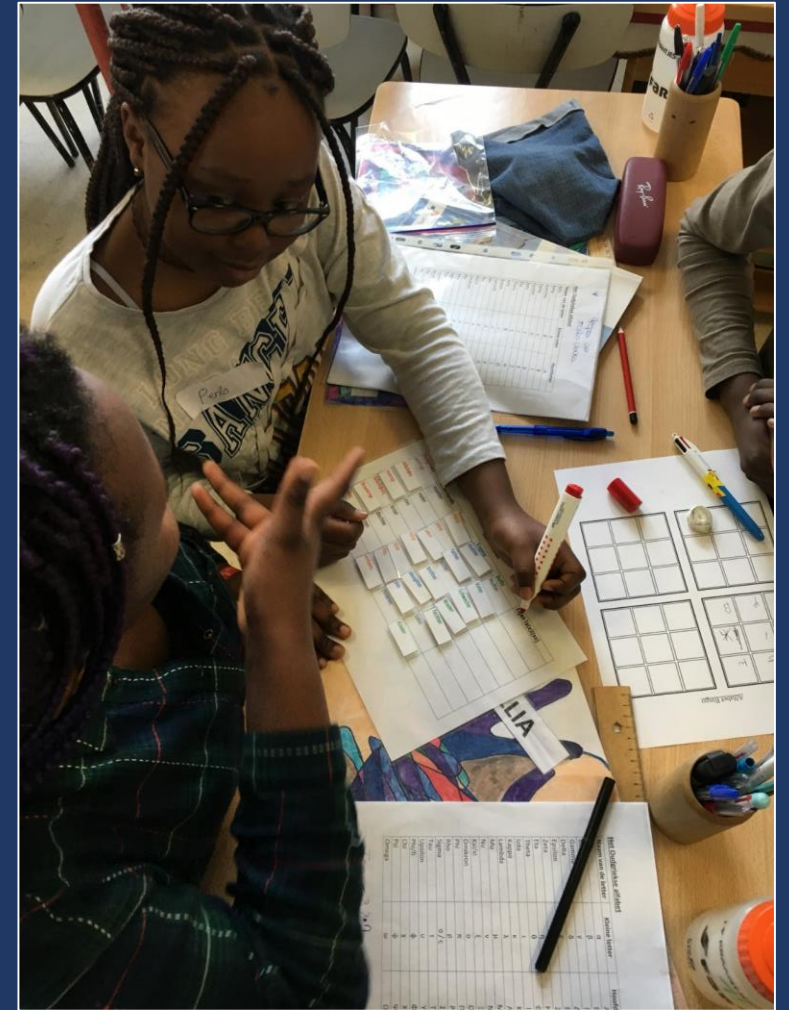

Literacy through Classics (Wales)

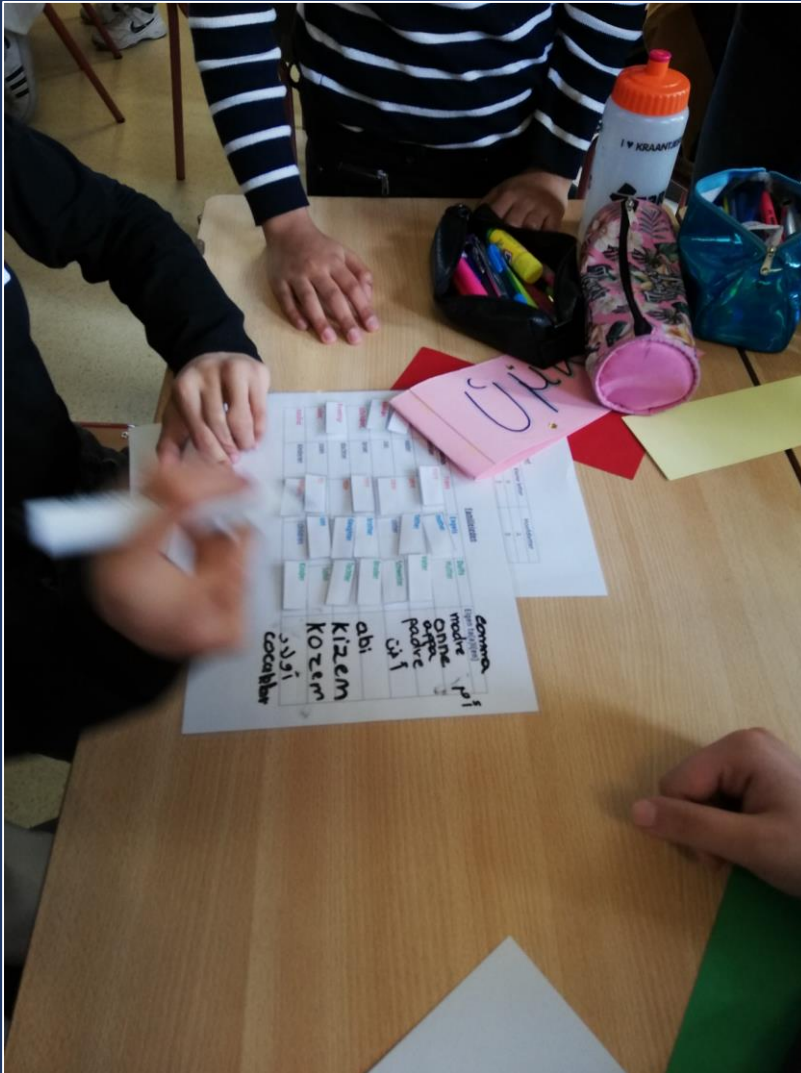

Waarom Oudgrieks?

- Toegankelijkheid tot studie Latijn
  - Bias op basis van lage SES (Boone 2011: 22) en etniciteit (Goosen et al. 2017: 113-14)
  - Toegankelijkheid Latijn heeft impact op Grieks
  - Positieve effecten op taalvaardigheid in schooltaal (onderzoek uit VS en VK), metalinguïstisch bewustzijn, academisch zelfvertrouwen (Bracke & Bradshaw 2020)
- 'Nut' van Klassieke Talen
  - Voor wie zijn ze?
  - Wat houden ze in?

Praktisch

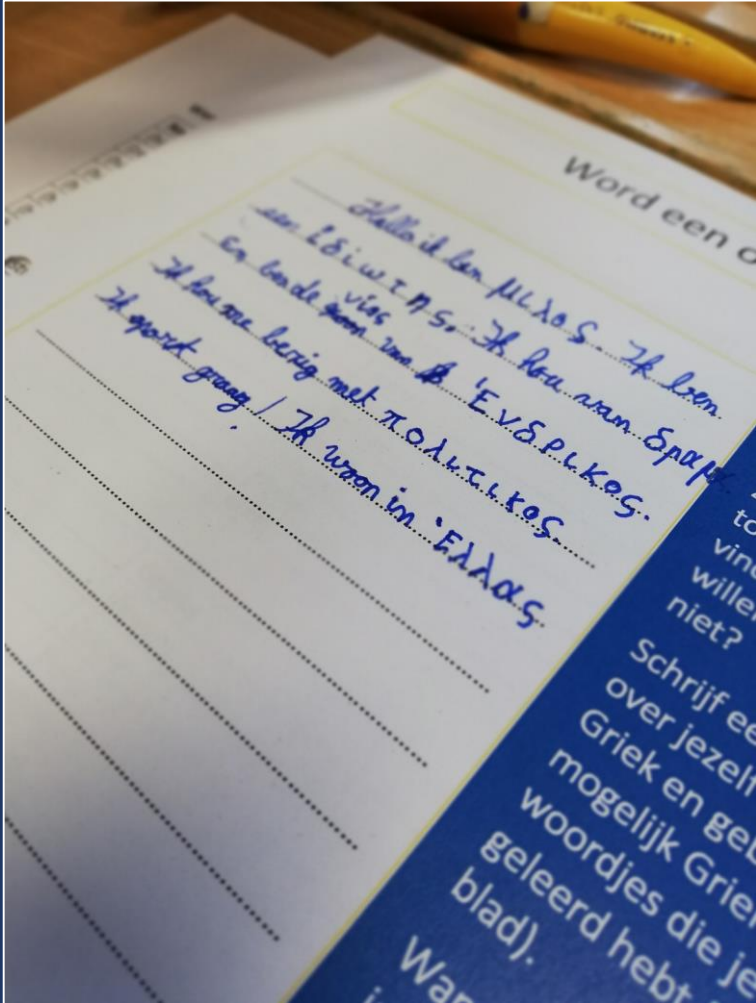
- BA3-vak educatief traject: *Initiatie Vakdidactiek Grieks* (enkel voor studenten Latijn-Grieks) én vrijwilligers
- Samenwerking met 2 scholen in Oost-Vlaanderen: hoog percentage leerlingen met lage SES
  - Initiële meetings → bespreking noden en verwachtingen → praktische afspraken
  - Contacten: Workshops Afdeling Grieks, *Didactica Classica Gandensia*, Werkgroep *Waarom Grieks?* (zie bibliografie)
- 10 lesuren over 5 weken in februari-april

Praktisch

- Studenten geven les per twee – teamwerk
  - 2 voorbereidende werkcolleges: context van het vak, en verwachtingen
  - Lesmateriaal: wekelijkse brainstormsessie → ontwerp materiaal (shared drive) → feedback door lesgever → aanpassen → goedkeuring → gebruik.
  - Leerkracht blijft in het leslokaal
- Lesmateriaal gratis online:
  - Gebruikt door leerkrachten Geschiedenis, Nederlands,...
  - 2022: samenwerking Rijksmuseum van Oudheden in Leiden
    - Object Based Learning
    - Opname-apparatuur
    - Studenten en medewerkers van UGent en Universiteit Leiden

Toegepaste evaluatie

- een uitgewerkt lesplan (35%)
  - Lesstructuur
  - Gemaakte handouts en powerpoint
- een bijgewoonde les (35%)
  - Attitudes
  - Omgang met de leerlingen
  - Communicatie
  - Begeleiding van leerprocessen
- een zelfreflectie (30%)
  - Correcte reflectie over persoonlijke lespraktijk
  - Formuleren van doelen voor verdere professionele ontwikkeling
  - Evalueren van de aanpassingen aan de projectinhoud omtrent inclusiviteit
  - Integreren van academische literatuur

Betrokken groepen

Familieleden

Oudgrieks	Nederlands	Frans	Engels	Duits	Eigen ta(a)l(en)	
μητηρ	moeder	mère	mother	Mutter	méné	anyuka
πατηρ	vader	père	father	Vater	Baba	apuka
ἀδελφή	zus	soeur	sister	Schwester	mizama	növé
ἀδελφος	broer	frère	brother	Bruder	bruto	testvér
θυγατηρ	dochter	fille	daughter	Tochter		lány
υἱος	zoon	enfants	son	Sohn		fiya
παιδια	kinderen	filis	children	Kinder		gyerekek

Leerlingen

Schoolcontext

Thuiscontext

- 1) Krijgen toegang tot minder toegankelijk vak
- 2) Werken mee aan kenniscreatie over oudheid
- 3) Versterken taalvaardigheid en metalinguïstisch bewustzijn – integratie thuishalen
- 4) Herevalueren van overtuigingen over hun eigen kunnen (Bracke 2020)
- 5) Rolmodelfunctie van universiteitsstudenten (Bracke 2016)

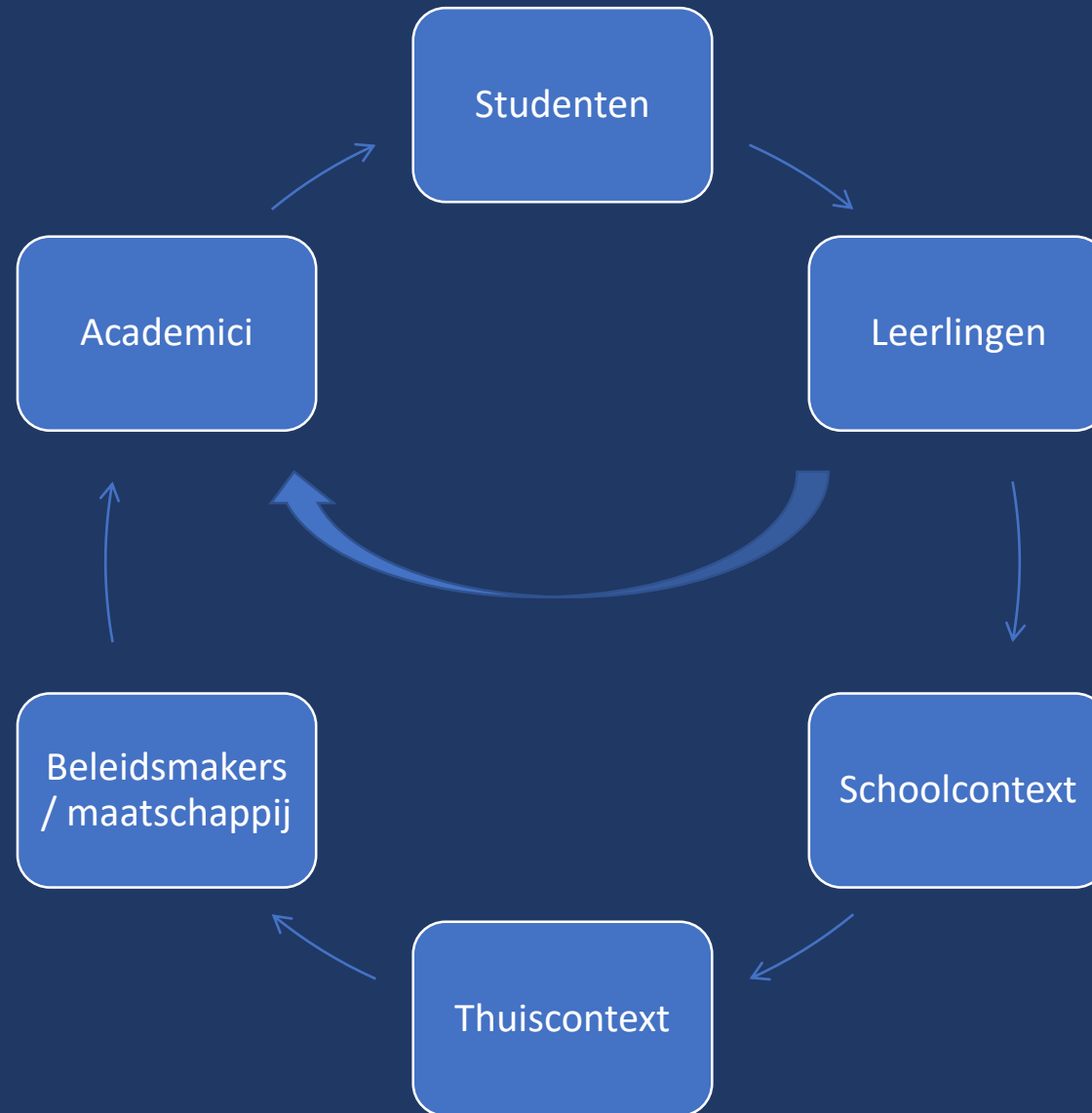
Feedback van de scholen

Het mooie aan het project *Oude Grieken, Jonge Helden* is dat de leerlingen allemaal dezelfde beginsituatie hebben. Niemand heeft enige voorkennis van het Grieks, dus iedereen start met dezelfde – gelijke – kansen. En toch... alle leerlingen vinden ergens wel herkenningpunten met hun eigen thuistaal, waardoor het enthousiasme nog meer wordt opgewekt. Het is verbazingwekkend dat onze leerlingen op het einde van de lessenreeks zelfs korte zinnen kunnen schrijven. Voor de leerlingen wordt het ook extra boeiend gemaakt door niet alleen te focussen op de taal zelf. De boeiende mythologie en geschiedenis konden onze leerlingen met grote belangstelling smaken!

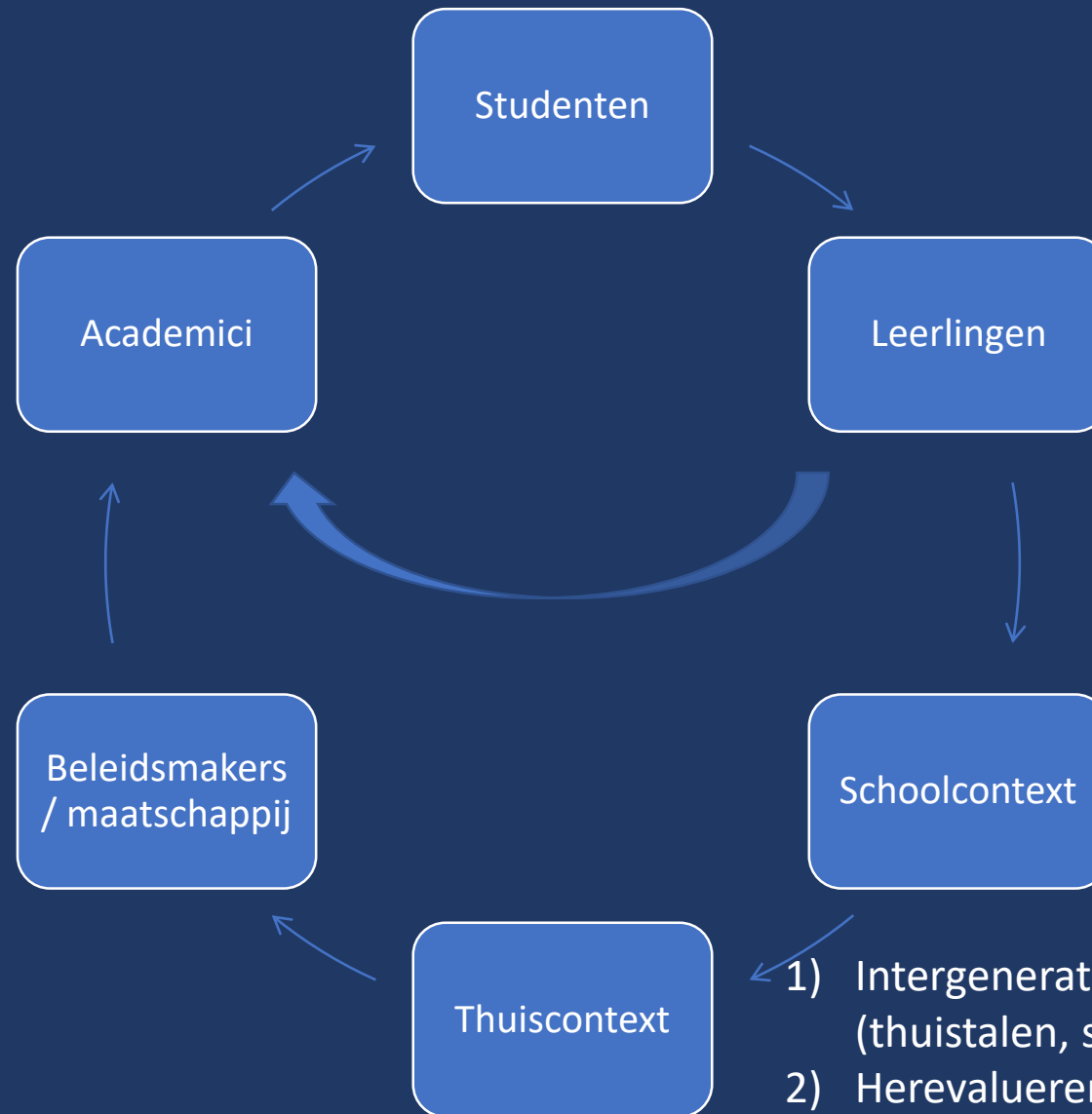
De interesse van de leerlingen wordt in dit project niet alleen geprikkeld door de verschillende activerende werkvormen en aangebrachte ideeën, maar ook het enthousiasme van de lesgevers heeft een enorme impact. De nieuwsgierigheid naar meer blijkt na de lessenreeks dan ook intens!

Betrokken groepen

- 1) Ondersteuning bij het aanbieden van minder toegankelijk vak --> effect op andere vakken
- 2) Ondersteuning bij taalonderwijs
- 3) 'Dit is niet voor mijn leerlingen': herevalueren van overtuigingen over de cognitieve capaciteiten van leerlingen

Betrokken groepen

- 1) Intergenerationele communicatie over taal (thuis talen, school talen)
- 2) Herevalueren van overtuigingen over de cognitieve capaciteiten van leerlingen

Betrokken groepen

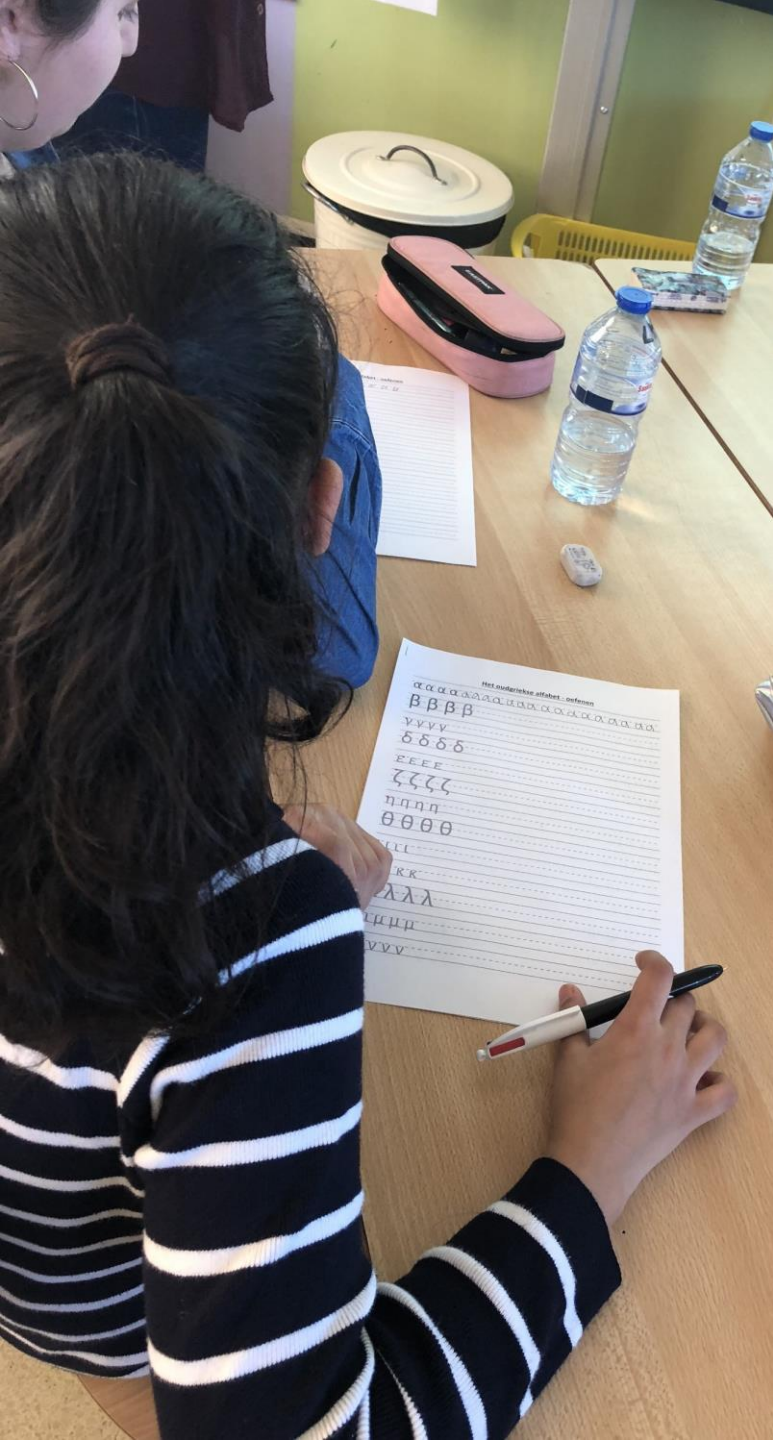

- 1) Herevalueren van overtuigingen over de cognitieve vaardigheden van leerlingen
- 2) Herevalueren van overtuigingen over het nut en doelpubliek van klassieke talen

Betrokken groepen

- 1) Herevalueren van begrip van onderzoek, onderwijs en maatschappelijk engagement (Mahony & Stephansen 2017: 35)
- 2) Herevalueren van overtuigingen over het doelpubliek van klassieke talen

Feedback van studenten

Dit vak was voor mij een echte sprong in het duister. Ik had geen ervaring met lesgeven en het vooruitzicht Oudgrieks te moeten onderwijzen op een basisschool leek me bijzonder ontmoedigend. We werden in het diepe gegooid en na enkele werkcolleges met dr. Bracke, gaven we al wekelijks les. Maar achteraf gezien hoefde ik nergens bang voor te zijn.

Mijn favoriete moment was de oefening waarbij de leerlingen, die allemaal een heel verschillende culturele achtergrond hadden, woorden als moeder, vader of broer moesten vergelijken in het Nederlands, Engels, Frans, Duits, en Oudgrieks, maar ook in hun thuista(a)l(en). In België blijft het debat over de rol van thuistalen op school woeden. Deze oefening heeft me laten zien dat het mogelijk is om een inclusieve klasomgeving te creëren waarin de thuistalen van kinderen echt in de lessen worden opgenomen.

Dat was een heel mooi moment voor mij als toekomstig leerkracht en dit project heeft me er echt toe aangezet om niet alleen bewust te zijn van diversiteit in de klas, maar deze te omarmen door elk kind te laten horen.

Delphine Larmuseau

Samenwerking met scholen

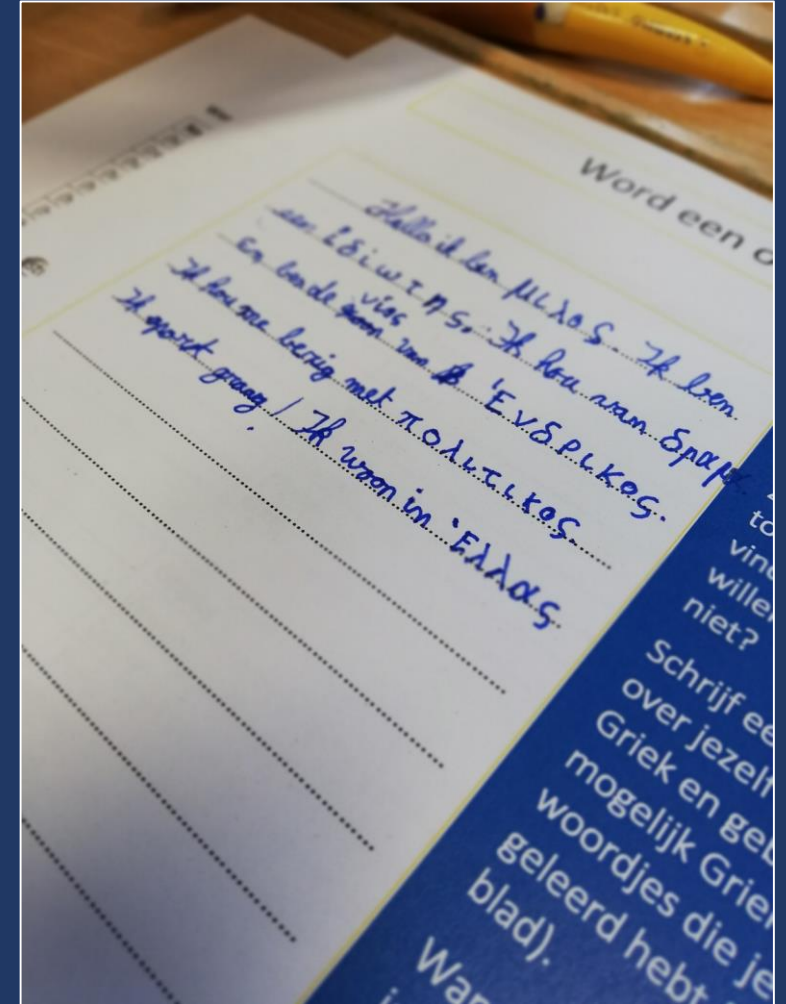
‘Neither ‘students’, ‘pupils’, nor ‘teachers’ can be considered as static or uniform identities receptively waiting to be taught. Since both teacher priorities (based on curriculum and educational policy shifts) as well as student and pupil interests and abilities differ from year to year, they can be more usefully considered as ‘mediated and dynamic’ partners.’ (Bracke 2022: 103)

- Hiërarchisch → gelijkwaardige partners in kennisgegeven
- Lineair → cyclisch
- Statisch → dynamisch
- Transactie → co-creatie
- Groepering → intersectionele aanpak
- *Outreach*, Maatschappelijk verankering → public engagement
- Autoriteit: gesloten → kwetsbaarheid (Brown 2018)

Hoe begin je er aan?

- Werk in kleine stappen, begin met kleine groepen.
- Ga in dialoog met je doelgroep. Wat zijn hun reële, specifieke, lokale noden?
- Zijn er nog andere betrokkenen waar je geen contact mee hebt? Indirect betrokken partijen zoals familie of medewerkers?
- Maak duidelijke afspraken met alle direct betrokkenen (richtlijnen, voorwaarden).
- Moedig creatieve inbreng van studenten aan.
- Maatschappelijk engagement opbouwen binnen onderwijs vergt tijd en geduld: fouten en conflict zijn onvermijdelijk; reflectie, mildheid en compassie onontbeerlijk. Als lesgever word je opnieuw student.
- Onderwijs → Public Engagement → Onderzoek → Onderwijs enz.

Bibliografie

- Boone, S. (2011). *Sociale ongelijkheid bij de overgang van basis- naar secundair onderwijs: Een onderzoek naar de oriënteringspraktijk*. Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming.
- Bracke, E. (2022). *Classics at Primary School: A Tool for Social Justice*. Routledge.
- (2020). De impact van Oudgriekse studie op kansarme leerlingen: participatieverruiming in het lagere scholenproject Oude Grieken – Jonge Helden. *Lampas*, 53, 90-103.
- (2016). The role of university student teachers in increasing Widening Participation to classics. *Journal of Widening Participation and Lifelong Learning*, 18(2), 111–29.
- Bracke, E., Bradshaw, C. (2020). The impact of learning Latin on school pupils: A review of existing data. *Language Learning Journal*, 48(2), 226–36.
- Brown, B. (2018). *Dare to lead: Brave work. Tough Conversations. Whole hearts*. Random House.
- Goosen, K. et al. (2017). *Is dat iets voor mij juf? Leerlingen versterken in het keuzeprocés van basis naar secundair*. Lannoo.
- Mahony, N., Stephansen, H. (2017). Engaging with the public in public engagement with research. *Research for All*, 1, 35–51.

Links:

- Oude Grieken, Jonge Helden: www.oudegriekenjongehelden.ugent.be
- Afdeling Grieks workshops: www.grieks.ugent.be/info-voor/scholen/workshops-voor-scholen
- Didactica Classica Gandensia: www.dcg.ugent.be
- Waarom Grieks: www.waaromgrieks.be